

“RUS TILI FANINI O’QITISHDA ZAMONAVIY METOD VA USULLARDAN FOYDALANISH”

Surxondaryo viloyati Denov tumani

17-umumiy òrta ta'lim maktabi rus tili òqituvchisi

Qayumova Soadat O’runovna

Annotatsiya: Zamonaviy ta'lim tizimida interfaol metodlar o'qitish jarayonining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Bu metodlar o'quvchilarning faolligini oshirish, ularning qiziqishini uyg'otish va bilimlarni samarali o'zlashtirishga yordam beradi. Rus tilini o'qitishda ham interfaol metodlardan foydalanish katta ahamiyatga ega. Ushbu maqolada rus tilini o'qitishda interfaol metodlarning afzalliklari, turlari va ularni qo'llash usullari haqida so'z yuritamiz.

Kalit so'zlar: rus tili, o'qitish metodikasi, interfaol metodlar, guruhlarda ishlash, fikr almashish, bilim, ko'nikmalar.

Interfaol metodlar o'quvchilarning dars jarayonida faol ishtirok etishiga yordam beradi. Bulesaularning bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishiga olib keladi. O'quvchilar interfaol metodlar orqali darslarga qiziqish bilan qatnashadilar, bu ularning motivatsiyasini oshiradi. Interfaol metodlar o'quvchilarning birgalikda ishlash, muammolarni hal qilish va fikr almashish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu metodlar o'quvchilarga tilni amaliyotda qo'llash imkoniyatini beradi, bulesaularning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantiradi. Interfaol metodlarning turlari ko'p. Rolli o'yinlar o'quvchilarga turli vaziyatlarda tilni qo'llash imkoniyatini beradi.

Munozaralar va muhokamalar o'quvchilarning fikrlash va o'z fikrlarini ifodalash qobiliyatlarini rivojlantiradi. Guruh ishlarida o'quvchilar birgalikda ishlash, muammolarni hal qilish va bir-biridan o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Interfaol o'yinlar o'quvchilarning qiziqishini uyg'otish va bilimlarni mustahkamlash uchun samarali vositadir. Zamonaviy texnologiyalar, masalan, interfaol doskalar, mobil ilovalar va

onlayn platformalar o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Interfaol metodlarni qo'llash uchun dars rejasini oldindan tayyorlash muhimdir.

Har bir dars uchun maqsad va vazifalarni aniqlash, interfaol faoliyatlarni rejalashtirish kerak. O'quvchilarni dars jarayonida faol ishtirok etishga undash kerak. Bu uchun savollar berish, muhokamalarga jalb qilish va rolli o'yinlar o'tkazish mumkin. Darslarda qiziqarli va interfaol materiallardan foydalanish o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. Interfaol metodlarni qo'llash jarayonida o'quvchilarning bilimlarini baholash va teskari aloqa berish muhimdir. Bu ularning rivojlanishini kuzatish va kerakli tuzatishlar kiritish imkonini beradi. Rus tilini o'qitishda interfaol metodlardan foydalanish o'quv jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi. Bu metodlar o'quvchilarning faolligini oshirish, ularning qiziqishini uyg'otish va bilimlarni amaliyotda qo'llash imkoniyatini beradi. To'g'ri yondashuv va metodlarni tanlash orqali rus tilini o'rganish jarayonini yanada samarali qilish mumkin.

Rus tilini o'qitishda interfaol metodlar o'quvchilarning faolligini oshirish, darslarni qiziqarli va samarali qilish uchun qo'llaniladi. Bu metod o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchi biror mavzu yoki muammo haqida savol beradi va o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifoda etadilar. Bu usul o'quvchilarning lug'at boyligini oshirish va yangi so'zlarni o'rganishda samarali. Rolli o'yinlar o'quvchilarning muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. O'quvchilar turli rollarni ijro etib, real hayotdagi vaziyatlarni simulyatsiya qiladilar. Bu usul o'quvchilarning nutqiy faoliyatini oshirish va tilni amaliyotda qo'llashga yordam beradi. Klaster metodi o'quvchilarning fikrlarini tizimlashtirishga yordam beradi.

O'rganilayotganlarini o'zlashtirishga da'vat qilish metodlari ushbu metodlardan umumiy o'rta ta'lim tizimida o'qitiladigan deyarli barcha fanlarni o'rgatishda foydalanish mumkin bo'lib, agar ushbu metodlar to'g'ri qo'llansa albatta yaxshi natijaga erishish mumkin. Buning uchun o'qituvchining o'zi yuqoridagi metodlarni qo'llash haqida tushunchaga ega bo'lishi lozim. Erkin yozish, Klaster, Aqliy hujum, B-B-B chizmasi, Chalkashtirilgan mantiqiy zanjirlar ketma-ketligi, Blitz-so'rov kabi metodlar o'quvchilarni tez o'ziga jalb qiladi, ularning darsdagi faolligini oshiradi. Rus tilida darslarida ushbu metodlardan o'quvchilarning yoshiga moslagan holda dastlab sodda

shaklda keyinroq murakkab shaklda foydalanish kerak. Boshlang'ich sinflarda ham yuqori sinflarda ham ushbu metodlarni qo'llash orqali tashkil etilgan darslar samarali bo'ladi.

O'qituvchi biror mavzu yoki so'z atrofida asosiy g'oyalarni yozadi va ularni bog'laydi. Bu usul o'quvchilarning mavzuni yaxshiroq tushunishiga va yangi so'zlarni o'rganishiga yordam beradi. Debatlar o'quvchilarning tanqidiy fikrlash va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. O'quvchilar biror mavzu bo'yicha ikki guruhga bo'linib, o'z fikrlarini himoya qiladilar. Bu usul o'quvchilarning nutqiy faoliyatini oshirish va tilni amaliyotda qo'llashga yordam beradi. Didaktik o'yinlar o'quvchilarning qiziqishini oshirish va darslarni qiziqarli qilish uchun qo'llaniladi. Bu o'yinlar orqali o'quvchilar yangi so'zlarni o'rganadilar, grammatik qoidalarni mustahkamlaydilar va tilni amaliyotda qo'llaydilar. Interfaol taqdimotlar o'quvchilarning e'tiborini jalb qilish va mavzuni yaxshiroq tushunishiga yordam beradi.

O'qituvchi taqdimotlar orqali mavzuni tushuntiradi va o'quvchilar bilan muloqot qiladi. Bu usul o'quvchilarning vizual va eshitish orqali o'rganishiga yordam beradi. Jamoaviy ish o'quvchilarning hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. O'quvchilar kichik guruhlariga bo'linib, biror vazifani bajaradilar. Bu usul o'quvchilarning muloqot ko'nikmalarini oshirish va tilni amaliyotda qo'llashga yordam beradi. Interfaol texnologiyalar, masalan, interfaol doskalar, kompyuter dasturlari va mobil ilovalar, o'quvchilarning qiziqishini oshirish va darslarni qiziqarli qilish uchun qo'llaniladi. Bu texnologiyalar orqali o'quvchilar yangi so'zlarni o'rganadilar, grammatik qoidalarni mustahkamlaydilar va tilni amaliyotda qo'llaydilar. Ushbu metodlar rustilni o'qitishda samarali bo'lib, o'quvchilarning faolligini oshirish, ularning qiziqishini uyg'otish va bilimlarni samarali o'zlashtirishga yordam beradi.

Yangi materialni anglash metodlari o'quvchilarni fanni o'zlashtirishda o'zaro hamkorlik, bilmagan, tushunmagan narsalarini ustozidan, do'stlaridan so'rab o'rganish va o'zgalarga o'rgatishga qaratilgan metodlardir. Ushbu metodlar nafaqat aqliy shuningdek tarbiyaviy ahamiyati ham samarali sanaladi ya'ni ushbu metodlar, o'quvchilar o'rtasida do'stlik, halollik, mexr-oqibat kabi tuyg'ularni shakllantiradi. O'rganilganlarini fikrlashga

imkon beruvchi metodlar o'quvchilarni yangi o'tilgan mavzuni qay darajada o'zlashtirganlarini aniqlab beruvchi metodlardir. Ularni qo'llash orqali o'quvchilarda mustaqil fikrlash, o'rgangan bilimlarini taqqoslay olish kabi ko'nikmalar shakllanadi.

Rus tilini o'qitishda interfaol metodlardan foydalanish zamonaviy ta'limjarayoniningajralmas qismiga aylanib bormoqda. Ushbu metodlar o'quvchilarning faolligini oshirish, ularningqiziqishini uyg'otish va bilimlarni samarali o'zlashtirishga yordam beradi. Rolli o'yinlar, munozaralar, guruh ishlari, interfaol o'yinlar va zamonaviy texnologiyalar kabi interfaol metodlar o'quvchilarning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantiradi, birgalikda ishlash ko'nikmalarini oshiradi va darslarni qiziqarli qiladi. Interfaol metodlarni muvaffaqiyatli qo'llash uchundarsrejasini tayyorlash, o'quvchilarni faollikka undash, qiziqarli materiallardan foydalanish va baholash jarayonini to'g'ri tashkil etish muhimdir. To'g'ri yondashuv va metodlarni tanlash orqali rus tilini o'rganish jarayonini yanada samarali qilish mumkin. Shu tariqa, interfaol metodlar rus tilini o'qitishda o'quvchilarning bilimlarini chuqurlashtirish va ularning tilni amaliyotda qo'llash qobiliyatlarini rivojlantirishda katta rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. *Khaleeva I.I. Fundamentals of the theory of teaching the understanding of foreign speech (training of translators). -M.: Higher school, 1989. P.320.[1]*

2. *Khasanova, G. K. (2022). The need for technology in the design of the pedagogical process. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(Special Issue20),*

3. *Шакирова А.А. ПРИНЦИПЫ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ. ФГАОУ ВПО "Казанский (Приволжский) федеральный университет. Журнал Современные проблемы науки и образования. - 2015. - № 1 (часть 1) Дата публикации 07.04.2015.-С.-*

4. *Диордияченко О.В. Принципы обучения иностранному языку. Харьков. Харьковский государственный университет питания и торговли. Первомайский факультет. -2015 г.-С.-23.[4]*

5. *5.www.ziyounet.uz [5]*